

Wat gebeurde er in 1942 ten westen van Sumatra?

DE RAMP MET DE VAN IMHOFF

IMHOFF

AMSTERDAM — Wat gebeurde er op 19 januari 1942 in de Zee-omgeving van de Bato-archipel ten westen van Sumatra? Een Japans marine-vaartuig schoot op deze drukke vaarweg ter hoogte van de Bato-archipel de Nederlandse KPM-schip „Van Imhoff” in de grond. Aan boord bevonden zich 84 Nederlanders (een 48-koppige bemanning en 36 soldaten die deel uitmaakten van een bewakingsdetachement) en 475 Duitse geïnterneerden. Nederlanders wisten zich te redden. Er verdronken 406 Duitsers, 67 andere stranden vier dagen later uitgegred op het eiland Nias. Konden niet alle Nederlanders ook alle Duitsers worden gered?

„Der Spiegel” maar de Nederlanders hadden van hogerhand het bevel gehad geen Duitsers te redden. Nee, zegt de Nederlandse marine. We hebben wel degelijk pogingen gedaan de Duitse schipbreukelingen van de verdrinkingsdood te redden maar het was ons onmogelijk. En in een speciaal schrijven over de ondergang van de Van Imhoff formuleert de marine het zo: „Waar hier de

oorlog had toegeslagen daar mocht - zoals zovele malen tijdens de oorlog 1939-1945 is geschied - de verleende hulp aan vriend en vijand helaas niet baten”.

Welke bevelen zijn er gegeven toen de Van Imhoff op het punt stond in de zee onder te gaan? Documenten waarin die bevelen vermeld zouden kunnen

liggen ontbreken. Vrijwel alle marinepapieren gingen destijds in Soerabaja verloren. De Nederlandse justitie heeft al in 1956 geconcludeerd dat er geen reden was tot rechtsvervolgung. Maar Der Spiegel doet zijn beschuldiging gestand.

Wij hebben iemand gesproken die contact heeft gehad met de gestrande Duitsers, onmiddellijk nadat zij uitgegred aankwamen op Nias en weer geïnterneerd werden in Goenoeng-Sitoli. Hij verhaalde over het drama in de Indische Oceaan, zoals hem dit door de overlevenden werd medegedeeld. Hij was een van de eerste Nederlanders die in 1942 uit de mond van de Duitsers het eensluidende verhaal hoorde.

Nederlanders gered, maar de meeste Duitsers verdronken

(Van onze speciale verslaggever)
AMSTERDAM — Het was één droevig verhaal dat de 66 geredde Duitsers op het eilandje Nias aan de Nederlanders en de Batakkers vertellen hadden. Moesten de 406 Duitse planters, missionarissen en belieders met het KPM-schip Van Imhoff ondergaan? Zij meenden van niet. Van Imhoff had voldoende reddingsmateriaal. De Duitsers bevelen of het efficiënt gebruikt was. In het boek „De KPM in de Oostzee” wordt vermeld van de veiligheidsmaatregelen die genomen waren toen de Van Imhoff met de 557 opvarenden uit de haven van Sibolga vertrok met als bestemming Padang. Er waren 406 boten op het voordek en vier op het achterdek. Elk kon 40 tot 50 drenkelingen plaats geven. Bovendien waren er bamboevlotten, zijde matrassen, een vlet, scheepsluiken en 650 zwemvesten ter beschikking. Maar alleen de sloepen en de vlet konden uitkomst bieden, want de andere redmiddelen vermochten alleen de mensen te houden. Ze konden ze niet beschermen tegen het leger van de Indische Oceaan gretig zijn prooi zoekt.

De 67 Duitsers spoelden tenslotte op Nias aan. Eén komt er om als de sloep door de branding de kust bereikt. Een oude man pleegt zelfmoord als hij eenmaal vaste grond onder de voeten heeft. De overigen worden door de Nederlanders die op dat moment nog voor het zeggen hebben op Goenoeng Sitoli opnieuw geïnterneerd en ondergebracht in een werkkamp.

KVP is verwonderd over PvdA-rapport

UTRECHT — Het partijbestuur van de KVP heeft met verwondering kennis genomen van de verklaring van de PvdA over het rapport „Grondslag en karakter van de KVP”.

Mede door het feit, dat enkele citaten onvolledig zijn en uit hun verband gerukt worden weergegeven, wordt een verkeerde indruk gewekt over inhoud en strekking van het KVP-rapport. Kennelijk is de verklaring van de PvdA uit een vooringenomen standpunt voortgekomen, zo zegt het partijbestuur der KVP.

In het KVP-rapport wordt duidelijk gemotiveerd waarom partijvorming op christelijke grondslag ook in de huidige omstandigheden met overtuiging wordt voorgestaan. Intussen heeft de KVP zich opgesteld voor een bespreking over de mogelijkheden van een nieuwe, breder opgezette doch christelijk geïnspireerde partijstructuur.

PRINSES BEATRIX KRIJGT TAFELLAKEN VAN NCVB

(Van een onzer verslaggevers)
SOESTDIJK — Vandaag wordt het bruidspaar op Soestdijk namens de leden van de Nederlandse Christen-Vrouwenbond een set tafellinnen (damast) aangeboden. Het geschenk bestaat uit een tafellaken van 375 cm lengte bij 170 cm breedte en twaalf servetten van normale afmeting. Een ingeweven monogram BC is aangebracht.

VS-onderscheiding voor Rand Daily Mail

NEW YORK (UPI) — De Zuidafrikaanse krant Rand Daily Mail in Johannesburg heeft van de Amerikaanse vereniging van dagblausuitgevers een onderscheiding ontvangen. De Rand Daily Mail werd geprezen om zijn gevarieerde berichtgeving en uitnemende diensten door aan te dringen op betere levensomstandigheden vrijheid van meningsuiting en sociale rechtvaardigheid voor alle burgers. Het blad, dat zich tegen Verwoerd's apartheidspolitik keert, kwam destijds in het nieuws door een reportage over de misstanden in de Zuidafrikaanse gevangenis.

BEROEPINGSWERK

NED. HERVORMDE KERK

Beroepen: te Middelburg (vac. H. Snoep), W. H. van der Zee, jeugdpred. te Rotterdam-Centrum; te Molkwerum, in past. verb. met Koudum, kand. J. H. Oudhof kand. te Bithoven; te Jutrijp-Hommerts, A. J. van Binsbergen te Opperdoes, te Veenendaal (vac. P. de Jong, toez.), J. Verwelius te Waddinxveen.

Aangenomen: naar Bussum (5e pred. pl., toez.) C. van Gelder te Trigt; naar Hillegom (vac. F. Brouwer), C. Bogaard te Strijen.

Bedankt: voor Zundert, F. J. Th. van Boven te Muntendam.

Beroepbaarstelling: kand. D. Heikoop, Louis Couerussstraat 23 I te Utrecht; kand. P. Kikstra, Noordwolderweg 1a te Zuidwolde (Gr.); kand. H. G. van der Vlist, Mulderstraat 23 te Utrecht.

Afscheid: 27 febr.: van Terwispe-Tijnje, H. J. Zoethout, ber. te Slochteren; van Rotterdam-Zuid, J. H. Mulder, wegens em.

Intrede: 27 febr.: te Voorhout, A. Oskamp te Heemstede; te Soest, J. Smit te Werkendam-Den Biesbosch.

GEREFORMEERDE KERKEN

Aangenomen: nar. Appingedam, (vac. J. P. Kakes) B. Fiddler te Krabbendijke.

Bedankt: voor Denderleeuw (België) en Soesterberg, G. den Heeten te Brunnisse.

Beroepen: Domburg en Westkapelle, kand. drs. J. Helderman te Amsterdam, die dit beroep ook aannamen.

Afscheid: 27 febr.: van Oostermeer, K. Boersma, wegens em.

Intrede: 27 febr.: te Joure H. J. Lambers Heerspink te Soestdijk.

Examen: de cl. Harderwijk heeft prep. geëx. kand. C. v. d. Zanden, Van Damstraat 57 te Putten, die i.v.m. stage nog niet beroepbaar is.

GEREF. KERKEN (VRIJGEM.)

Afscheid: 27 febr.: van Zaamslag, A. I. Krijtenburg, ber. te Dordrecht.

CHR. GEREFORMEERDE KERKEN

Bedankt: voor Nieuw-Vennep, A. J. Otter te Deventer.

Sloepen

De „Pief” ontdekte niets. Een Catalina-vliegboot ontdekte enige sloepen en vletten maar door de hoge deining was het onmogelijk te landen, zegt de marine. Der Spiegel heeft zich hierover opgewonden en getuigen laten verklaren, dat de zee spiegeldad was. Maar hiermee gaat onze getuige niet akkoord. Hij weet dat aan de oostkust van Sumatra tussen de Bato-archipel en het eiland Nias dezelfde oceaan-deining staat als in de Indische Oceaan. Een lange, trage maar vervaarlijke deining. Stil is het in deze contreien evenmin omdat de noord-oost-meosson altijd wel voor wind zorgt.

De Boelangan verscheen enige tijd later op het toneel. Het schip had contact met de schipbreukelingen die om water vroegen. Maar het KPM-transportschip werd plotseling door Japanse vliegtuigen aangevallen en moest doorvaren. Ook dat neemt „Der Spiegel” de Nederlandse marine kwalijk, omdat er op dat moment nog helemaal geen vliegtuigen te bespeuren zouden zijn.

Ook hierin steunt onze zegsman de marine. De Boelangan was een hoog schip dat veel eerder dan de schipbreukelingen in de sloep de vliegtuigen heeft kunnen waarnemen. Bovendien was het onverantwoord en dodelijk om in volle zee te stoppen. Men had slechts een kans om de bommen te ontlopen door voortdurend op volle kracht zig-zaggend te blijven varen.

Zeven dagen na de ramp schakelde de marine nog een torpedojager in, de „Van Nes” die de plaats van de ramp gaat afzoeken. Ook zonder resultaat.

Verklaring

is nog een verklaring. Slechts 36 soldaten bewaakten de geïnterneerden. De 48-koppige bemanning van de Van Imhoff had de beschikking over slechts twee geweren. Had de bijna vijfhonderd Duitsers genomen dan hadden maar al te de geïnterneerden de Nederlanders kunnen overmeesteren. Er was in principe de mogelijkheid de Nederlanders te dwingen contact te maken met de Jappen. Voorts was licht boven de Zeebloemstraat een aantal uren van de dag vol overvliegende Japanse vliegtuigen die zelfs met drenkelingen onder vuur namen. De Nederlanders hebben dan reden gehad zo snel mogelijk weg te komen.

Eén boot

officiële lezing die de marine aan de ondergang van de Van Imhoff geeft rept slechts over het dat er voldoende reddingsmiddelen aan boord waren. Maar men meldt dat nog slechts één boot overbleef toen de Nederlanders zich in veld hadden gesteld.

Duitsers vertrokken aanvaanket reddingboot, vlet en daarachter vastgebonden allerlei geïmproviseerde vlotjes of mensen, die half in water en half op planken lagen. De zee krioelt voor de kust van de Bato-archipel. De Duitsers wisten later hoe het pèkrijs en geïnterneerden van de drenkelingen de vultde. En zelfs zij die zich in de wankelende vlet veilig wisten, moesten de hele nacht herrie maken en in het water blijven slaan om de door het raziende geweld van de Jappen te houden.

De volgende dag besloten de Duitsers om reddingboot en vlet los te laten van de anderen om hulp te krijgen.

Noodseinen

ONMIDDELLIJK nadat de Van Imhoff water begon te maken werden noodseinen uitgezonden die ondermeer in Padang — de plaats waar geïnterneerden zouden worden ondergebracht — waren opgevangen. Het departement van marine in Bataavia toestemming dat de sloep „Pief” die in de haven van Padang lag ter hulpverlening zou worden uitgezonden. Met reddingsmateriaal en militaire bemanning voor het schip uit.

De gezagvoerder van de „Pief” werd opdracht om allereerst de Nederlandse en Nederlands-Indische onderdanen te redden en daarna, zon-

AMERIKA helpen in Vietnam? Hu-

manitaar? Psychologisch? Moreel? Militair? De vragen worden, en werden, gesteld aan de NAVC-partners. Voor vandaag wensen wij een strak betoog weer te geven van Jürgen Tern in de „Frankfurter Allgemeine” over het vraagstuk: hoe moet de Bondsrepubliek op deze vragen antwoorden.

Wij moeten er op rekenen, zegt de schrijver, dat deze vragen telkens weer herhaald zullen worden, in welke vorm ook. En dat antwoorden daarop niet altijd ontweken kunnen worden. Daarbij moeten we niet angstig in een hoekje wegschuilen, hoe weinig het ons ook lust, als een vriend, die veel en ingrijpend geholpen heeft, en die men bijvond kanbaar zou willen zijn, gezegd zou moeten worden, dat wij hem in zijn moeilijkheden niet kunnen bijstaan.

Wij moeten de Duitsers duidelijk maken, dat dit niet kan. De behoefte daaraan is te sterker, omdat deze oorlog maar voortduurt en mogelijk uitgroeit tot omvangrijker conflict, en omdat deze zaak steeds sterker controversen tot ontwikkeling komen in Amerika zelf. In deze draaikolk van controverse zal men ook proberen ons mee te trekken. Toch: de Bondsrepubliek heeft zich van elke militaire en para-militaire binding in Vietnam te onthouden. Daar kunnen wij geen stap van meemaken. Wel dient er ernstig beraad te zijn hoe wij humanitair en moreel zouden kunnen steunen.

buitenlands overzicht

heidspathos te bieden hebben. Bij deze twistgesprekken, die al een diepe bres in de geleerden der Democratische Partij geslagen hebben, kan juist Duitsland gemakkelijk de stoute jongen zijn. Dit nu moeten wij zoveel mogelijk voorkomen, verhinderen kunnen wij het niet. Het slappe compromis, waarin de felle aanval van Robert Kennedy verdronken is, kan de kloof, die blijft, zolang deze oorlog

naari, toen minister Schröder in de Bondsdag een militaire en para-militaire hulp voor onmogelijk verklaard heeft. Deze gronden n.l.: 1. De Bundeswehr is volledig in de NAVO geïntegreerd, alleen al principieel kunnen wij daaraan geen contingents onttrekken. 2. Een militaire deelneming zou de ontspanningspolitiek t.o.v. Moskou gevoelig beïnvloeden, ja zelfs de toch al slechte betrekkingen grondig verstoren. 3. Alleen al vanwege het verleden zou een Duitse Vietnamtroep niets dan kwaad kunnen doen; de politiek-psychologische factor mag men niet vernachzamen. 4. Een internationale uitbreiding van de oorlog in Vietnam is zeer ongewenst, een Duitse deelneming daaraan (denk aan Oost-Duitsland!) zou ondragelijk zijn.

Duitser over Vietnam

duurt, niet verbergen. In de verhoeren, waarin generaal Taylor en minister Rusk op soms kundige wijze aangevallen werden, liet senator Fulbright het aan zure ironie niet ontbreken. De president blijft balanceren op het slappen koord van bereidheid tot vrede en verzet, met enerzijds de valk, en anderzijds de duif in de hand. Op de achtergrond van deze martelende uiteenzettingen wordt dan ook een Duitse bijdrage verlangd, waarbij niet eens allereerst op materiële, maar vooral op morele hulp wordt geëist.

Afwijzing van de Amerikaanse wens is van zowat nationaal als internationaal belang. Wij moeten hopen daarvoor bij de Amerikanen begrip te vinden. Onze bijdrage dient op de humanitaire factor geconcentreerd te worden. Tot de moreel-politieke bijstand dient voorts te behoren, dat wij er ons van onthouden bij een verplaatsing van Amerikaanse eenheden uit Duitsland naar Vietnam veel stampet te maken. In plaats daarvan zouden wij zelf de gaten moeten vullen en de grotere inspanning stilzwijgend op ons nemen.

DE gronden tegen een Duitse militaire presentie in Vietnam zijn dezelfde gebleven als van de 12de ja-